

Zásady participatívneho rozpočtu

Mesto Rožňava sa stotožňuje s mechanizmom participatívneho rozpočtu ako s nástrojom pre samosprávy, ktoré sa snažia o naplnenie cieľov demokracie, občianskej spoluúčasti, transparentnosti, modernizácie a efektivity, tak ako ich stanovuje programový dokument OSN pod názvom Agenda 21 a ďalšie dokumenty schválené a prijaté správnymi orgánmi v Európskej únii na celoeurópskej, štátnej a komunálnej úrovni.

§ 1

Cieľ a predmet

Participatívny rozpočet je demokratický nástroj, ktorý umožňuje občanom priamo sa zapojiť do rozhodovacieho procesu o prerozdelení financií z rozpočtu mesta. Umožňuje im diskutovať o všetkom, čo sa týka verejného rozpočtu a politiky a zároveň prijímať relevantné rozhodnutia. Obyvatelia samosprávy sa tak môžu aktívne angažovať v plánovaní, vytváraní, realizácii a kontrole verejných služieb a fungovania samosprávy.

Je zakázané, aby pred, počas a po realizácii projektu prostredníctvom participatívneho rozpočtu boli akoukoľvek formou propagovaná politická strana, politické hnutie alebo ideológia spájaná s týmito skupinami. V prípade porušenia zo strany tretích osôb si mesto vyhradzuje právo vykázat takéto osoby z priestoru realizácie projektu prostredníctvom mestskej polície.

Cieľom participatívneho rozpočtu je:

- **vytváranie nového vzťahu medzi zastupiteľstvom a občanmi**, čo v praxi znamená formovanie novej, demokratickejšej formy riadenia a rozhodovania
- **zvyšovanie záujmu o veci verejné**, podporovanie aktívneho občianskeho prístupu
- **presmerovanie verejných zdrojov** v prospech najpostihnutejších a na projekty, ktoré sú prioritou pre samotných obyvateľov mesta
- **opätovné obnovovanie narušených sociálnych väzieb**
- postupné **zvyšovanie transparentnosti mestskej správy**, odstraňovanie korupcie a vonkajších vplyvov, ktoré sú v rozpore so záujmami obyvateľov, na rozvoj mesta.

Predmetom procesu je verejný rozpočet, alebo aspoň jeho časť (nejde teda o mestské plánovanie). Účasť (participácia) občanov má priamy dopad na rozpočet (nie je to teda konzultácia);

§2

Základné pojmy

Participatívny rozpočet je právne záväzný výstup rozpočtu mesta Rožňava, ktorý je výsledkom aktívnej účasti občanov pri prerozdeľovaní časti verejných zdrojov mesta. Participatívny rozpočet umožňuje občanom priamo sa zapojiť do rozhodovacieho procesu o prerozdeľovaní vyčlenených financií z rozpočtu mesta.

Participant je každý obyvateľ, nezisková organizácia, občianske združenie s trvalým a prechodným pobytom na území mesta Rožňava.

Participácia je proces priamej účasti občanov mesta nielen na plánovaní, vytváraní, ale aj realizácii jednotlivých schválených projektov. Rozsah participácie je nutné uviesť už vo fáze predkladania projektu.

Participatívna komunita je základným orgánom participatívneho rozpočtu, pomocou ktorého sa vytvára priestor pre občanov, aby sa mohli intenzívne zapojiť do procesu participatívneho rozpočtu. Participatívnou komunitou sú všetci občania s trvalým a prechodným pobytom v meste, ktorí majú záujem zapojiť sa do participatívneho rozpočtu.

Tematická skupina je skupina participantov participatívnej komunity, ktorá si vybrala tému v rámci participatívneho rozpočtu, v ktorej chce vyvíjať aktivity, diskutovať o jednotlivých predložených projektoch a zároveň ich pripomienkovať tak, aby sa zabezpečili informácie v čo najväčšom rozsahu na verejné zvažovanie či hlasovanie. Tematická skupina môže podať svoje stanovisko prostredníctvom koordinátora participatívneho rozpočtu k jednotlivým projektom tak, aby bolo k dispozícii počas verejného zvažovania.

Výkonný orgán je zriadený osobitným štatútom primátora, ktorého cieľom je koordinovať proces fungovania participatívneho rozpočtu. Skladá sa z predsedu – hlavného koordinátora, poslancov, prednostky, vedúcich jednotlivých odborov mestského úradu a riaditeľov organizácií zriadených mestom, volených zástupcov obyvateľov s trvalým a prechodným pobytom na území mesta Rožňava, neziskových organizácií, občianskych združení so sídlom na území mesta Rožňava.

Odborný garant je fyzická alebo právnická osoba, ktorá má odborné vzdelanie príslušného smeru v závislosti od zamerania projektu (ak charakter projektu takéto vzdelanie na riadnu realizáciu projektu vyžaduje).

§ 3

Orgány

Mestské zastupiteľstvo si volí svojho **hlavného koordinátora** z poslancov mestského zastupiteľstva nadpolovičnou väčšinou prítomných poslancov. Mandát hlavného koordinátora končí: odvolaním mestským zastupiteľstvom nadpolovičnou väčšinou, písomným vzdaním sa svojho mandátu, skončením funkcie poslanca mestského zastupiteľstva, skončením funkčného obdobia podľa § 3, ods. 2 Štatútu PR.

Mestské zastupiteľstvo prostredníctvom hlavného koordinátora:

- ✓ komunikuje s jednotlivými odbormi v zmysle platnej organizačnej štruktúry mestského úradu ,
- ✓ sprostredkováva komunikáciu medzi jednotlivými tematickými skupinami,
- ✓ môže kontrolovať realizáciu projektov,
- ✓ schvaľuje návrh participatívneho rozpočtu na nasledujúci rok,
- ✓ prerokováva predloženú správu o realizácii participatívneho rozpočtu,
- ✓ rešpektuje výsledky verejného zvažovania alebo verejného hlasovania.

Hlavný koordinátor

- ✓ predkladá správy a výstupy z procesov participatívneho rozpočtu na schválenie Mestskému zastupiteľstvu
- ✓ predkladá prednostovi Mestského úradu zoznam schválených projektov vo verejnom zvažovaní, alebo hlasovaní na samotnú realizáciu,
- ✓ zvoláva tématické skupiny a verejné zvažovanie, ktorého rokovanie vedie,
- ✓ predkladá správu o realizácii projektov do mestského zastupiteľstva najneskôr do 30. júna za predchádzajúci kalendárny rok.

Výkonný výbor mesta vo vzťahu k participatívne mu rozpočtu:

- ✓ komunikuje s predkladateľmi projektov,
- ✓ realizuje zadania vyplývajúce z participatívneho rozpočtu na aktuálny rok,
- ✓ predkladá návrh participatívneho rozpočtu do mestského zastupiteľstva,
- ✓ podieľa sa na organizácii verejných podujatí v kontexte s participatívnym rozpočtom,
- ✓ v súlade so zákonnými ustanoveniami zverejňuje objednávky, faktúry a čerpanie rozpočtu na schválené projekty,
- ✓ v súlade so zákonnými ustanoveniami poskytuje všetky potrebné informácie verejnosti,
- ✓ zodpovedá za nastavenie procesov na projekty participatívneho rozpočtu
- ✓ osobitné postavenie hlavného architekta, ktorý posudzuje predložené projekty, či sú v súlade s územným plánom a ostatnými platnými dokumentmi

Kontrolný orgán mesta vo vzťahu k participatívne mu rozpočtu je mestský úrad, ktorý sa riadi podľa „Smernice pre výkon finančnej kontroly v pôsobnosti mesta Rožňava“ a zákona 357/2015 o finančnej kontrole a audite v znení neskorších predpisov.

§4

Podanie, kontrola a vyrad'ovanie projektov

1. Každý participant, (resp. občan, nezisková organizácia, občianske združenie), ktorý má sídlo na území mesta Rožňava, má možnosť navrhovať projekty. Členovia tematických skupín prediskutujú návrhy v podobe projektových zámerov a následne predložia svoje stanovisko ku jednotlivým projektom na verejné zvažovanie a hlasovanie prostredníctvom hlavného koordinátora
2. Návrhy projektov sa podávajú v zmysle harmonogramu, písomne a musia obsahovať:
 - meno resp, názov, adresu, resp. sídlo predkladateľa, telefonický a emailový kontakt
 - názov projektu (nápadu, návrhu)
 - stručný popis projektu vrátane očakávaného výsledku
 - predpokladaný rozpočet projektu
 - ak navrhovateľ získal, alebo sa uchádza o podporu na predkladaný projekt zo strany mesta aj z iných výdavkových položiek rozpočtu mesta, je potrebné túto skutočnosť uviesť

- uviesť rozsah dobrovoľníckej činnosti navrhovateľa pri realizácii projektu
- časový harmonogram prác (v mesiacoch)
- všetky projekty realizované prostredníctvom PR musia byť v súlade s platnou legislatívou SR a VZN platnými v meste Rožňava.

Návrhy projektov sa podávajú buď poštou na adresu: Mesto Rožňava, Šafárikova 29, 048 01 Rožňava alebo na uvedenej adrese osobne v kancelárii prvého Kontaktného – v podateľni.

3. Doručené návrhy projektov kontroluje hlavný koordinátor, hlavný architekt s poverenými zástupcami mestského úradu, ktorých určí prednosta mestského úradu. Overuje sa formálna správnosť predložených návrhov. Neúplné návrhy budú vrátené na doplnenie, so stanovením novej lehoty na predloženie návrhu, Návrhy projektov spĺňajúce náležitosti podľa § 4 ods. 2 postúpi hlavný koordinátor prednostovi mestského úradu, ktorý zabezpečí ich zverejnenie.
4. Návrh projektu môže byť vyradený, ak ani po stanovení náhradnej lehoty (ktorá nesmie byť kratšia ako 7 kalendárnych dní) na predloženie nespĺňa náležitosti podľa §4 ods. 2. Vyradený môže byť projekt, ktorý nie je v kompetencii mesta a objem nákladov na realizáciu projektu, ktorý má byť hradený z rozpočtu mesta, nie je v súlade so schváleným rozpočtom pre participatívny rozpočet. Hlavný koordinátor vyradenie projektu odôvodní a predstaví na verejnom zvažovaní alebo verejnom hlasovaní.
5. Maximálny finančný podiel zo strany mesta na jeden predložený projekt je 70 % z celkovej hodnoty projektu. Podiel mesta nesmie prekročiť schválenú sumu určenú na PR v rozpočte mesta na príslušný rok.
6. V prípade, že sa bude projekt realizovať formou dotácie, budú preň platiť všetky pravidlá ako pre ostatné dotácie v zmysle Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta. Zároveň platí, že nie je možné dostať dotáciu na rovnaký resp. podobný účel podľa obidvoch dotačných schém (teda podľa týchto Pravidiel aj podľa vyššie uvedeného Všeobecne záväzného nariadenia). V prípade sporných projektov rozhodne výkonný orgán pre participatívny rozpočet.

§ 5

Verejné zvažovanie a hlasovanie

1. **Verejné prerokovanie návrhov** sa uskutočňuje za účasti zodpovedných odborných garantov mestského úradu a občanov. Návrhy sa konsenzom (verejným zvažovaním) roztriedia na tri skupiny:
 - 1 – návrhy určené na hlasovanie
 - 2 – odporúčania pre mesto a mestské organizácie
 - 3 – vyradené návrhy (mimo kompetencie mesta, nekonkrétne návrhy, návrhy nad rámec rozpočtu, investičné projekty, okrem výnimiek a pod.)
 Výdavky na investičné projekty bude posudzovať výkonný orgán zvlášť. Investičné projekty je možné realizovať len výnimočne a výkonný orgán si vyhradzuje právo neschváliť investičný projekt, bez možnosti odvolania sa.

Realizácia projektov z participatívneho rozpočtu nesmie vytvárať ďalší tlak na rozpočet mesta v podobe zvýšených výdavkov (napr. cez originálne kompetencie), okrem čerpania cez ďalšie projekty.

2. Základným rozhodovacím mechanizmom v procese je verejné zvažovanie. V rámci tohto procesu určuje hlavný koordinátor poradie jednotlivých navrhnutých projektov v súlade so stanovenými kritériami na vypracovanie projektov podľa týchto „Pravidiel participatívneho rozpočtu mesta Rožňava“, s prihliadnutím na také usporiadanie projektov, aby boli uspokojené požiadavky z každej časti.

Procesu verejného zvažovania sa môže zúčastniť každý občan mesta Rožňava s trvalým a prechodným pobytom, ktorý v deň verejného zvažovania dosiahol vek 16 rokov. Na základe verejného zvažovania sa vytvorí poradie participatívnych projektov vrátane sumy finančných prostriedkov na realizáciu projektu.

Hlasovanie predstavuje dôležitý rozhodovací mechanizmus, avšak svoje uplatnenie nachádza len vtedy, keď zlyhal proces verejného zvažovania a skupina delegátov nenašla konsenzus.

3. V prípade, že bude potrebné pristúpiť k hlasovaniu, to sa uskutoční ihneď po skončení verejného zvažovania v miestnosti konania verejného zvažovania, prostredníctvom hlasovacích lístkov, ktoré po vyplnení jednotliví delegáti vkladajú do prenosnej zapečatenej schránky.
4. Otvorenie schránky zabezpečí hlavný koordinátor spolu s prednostom mestského úradu alebo ním povereným zamestnancom mestského úradu a ďalšími tromi občanmi, ktorí sa zúčastnili verejného zvažovania. Výber občanov sa uskutoční z prítomných konsenzom, ak k nemu nedôjde, tak verejným hlasovaním zdvihnutím ruky. Následne sa o sčítaní hlasov pri hlasovaní o projektoch vyhotoví zápis. Celkový výsledok hlasovania vrátane zoznamu schválených projektov oznámi hlavný koordinátor na verejnom zvažovaní ihneď po sčítaní hlasov z prenosnej schránky a následne zverejní aj na webovom sídle mesta a na úradnej tabuli mesta.
5. V prípade rovnosti hlasov sa poradie projektu rozhodne žrebovaním.

§ 6

Realizácia projektov

1. Po schválení projektov vo verejnom zvažovaní alebo hlasovaní nasleduje realizácia projektov.
2. Schválené projekty odovzdá hlavný koordinátor bezodkladne prostredníctvom prednostu mestského úradu primátorovi na ich realizáciu. Primátor zabezpečí realizáciu projektov v zmysle osobitných predpisov. Podmienkou realizácie projektov je predchádzajúce schválenie rozpočtu mesta mestským zastupiteľstvom na príslušný kalendárny rok. Obstarávanie projektov a služieb na realizáciu

projektov zabezpečuje mestský úrad. Hlavný koordinátor odovzdá mestskému úradu aj neschválené a vyradené projekty.

3. Predkladatelia projektov, prípadne ďalší participanti, zabezpečia implementáciu projektov v spolupráci s výkonnými orgánmi a odborným garantom, ktorého prioritne zabezpečuje predkladateľ projektu.
4. Predkladatelia projektov - fyzické osoby, môžu realizovať svoj projekt aj prostredníctvom tretích strán.
Zmluvu o vykonaní týchto prác s dodávateľom uzatvorí Mesto Rožňava. Pri výbere sa bude postupovať podľa zákona o verejnom obstarávaní.

§7

Monitoring a zhodnotenie projektov

1. Za monitoring realizácie jednotlivých projektov je zodpovedný hlavný koordinátor.
2. Hlavný koordinátor pravidelne monitoruje realizáciu projektov a po ich realizácii vypracuje zhodnotenie projektov pre Mestské zastupiteľstvo a verejnosť.

§8

Termíny na realizáciu

Jednotlivé kroky procesu participatívneho rozpočtu sa každoročne opakujú. O konkrétnych projektoch sa rozhoduje podľa nasledovného harmonogramu:

- Mestské zastupiteľstvo potvrdí témy participatívneho rozpočtu na ďalšie obdobie najneskôr do decembra daného roku.
- Termíny na zasielanie návrhov projektov: január – február
- Termín na zvolanie 2. diskusného fóra je od 16. apríla
- Termíny na realizáciu participatívneho rozpočtu sa upravujú štatútom na každý kalendárny rok osobitne.
- V odôvodnených prípadoch a prípadoch, keď realizácia projektu vyžaduje stanoviská alebo povolenia tretích strán, môžu byť termíny na realizáciu projektu upravené Výkonným výborom participatívneho rozpočtu.
- Začiatok realizácie projektov si úspešní participanti naplánujú tak, aby dodržali zásadu, že koniec projektov je stanovený najneskôr do novembra nasledujúceho kalendárneho roka po roku, kedy projekt získa potrebnú podporu v hlasovaní.

§9

Prechodné a záverečné ustanovenia

Tieto Zásady participatívneho rozpočtu schválilo Mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 30.11.2017 uznesením č. 205/2017 a účinnosť nadobúdajú 1.1.2018.
Zmenu Zásad participatívneho rozpočtu schválilo Mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 22.2.2018 uznesením č. 9/2018 a účinnosť nadobúdajú dňom schválenia.
Druhú zmenu Zásad participatívneho rozpočtu schválilo Mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 28.3.2019 uznesením č. 70/2019 a účinnosť nadobúdajú dňom schválenia.

Michal Domik
primátor mesta